

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **D. D.**, zast. Mgr. Tomášem Císařem, advokátem se sídlem Vinohradská 1233/22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 6. 2018, č. j. OAM-1067/ZA-ZA11-VL16-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 14. 2. 2020, č. j. 52 Az 29/2019 - 83,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d ň ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V záhlaví označeným rozhodnutím žalovaný žalobci neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů.

[2] Žalobu proti napadenému rozhodnutí Krajský soud v Praze shora uvedeným rozsudkem zamítl. Krajský soud konstatoval, že obecná tvrzení žalobce o porušení ustanovení § 2 a § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř.“), a tvrzení, že žalovaný nezjistil dostatečně skutkový stav věci, nebyly žalobním bodem ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Uvedl, že žalobce je povinen vylicít, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl žalovaný vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí nebo přímo rozhodnutím samotným. Za řádné žalobní body krajský soud považoval námitky, podle nichž nebyly v projednávané věci použity aktuální podklady, a nebyla zohledněna aktuální bezpečnostní situace na Ukrajině. Krajský soud však tyto námitky nepovažoval za důvodné, ani nevyhověl žádosti žalobce o spojení projednávané věci s věcí vedenou pod sp. zn. 45 Az 29/2019, v níž byla projednávána žaloba syna žalobce proti rozhodnutí žalovaného, kterým neudělil mezinárodní ochranu manželce žalobce a jeho synovi.

II. Argumenty kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[4] Stěžovatel namítal nezákonnost a nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku. Ve správním řízení podle něj bylo porušeno především ustanovení § 2 a § 3 s. ř. Správní orgány podle něj nepřihledly ke specifickým okolnostem řešeného případu a nešetřily oprávněné zájmy účastníka řízení. Krajský soud podle stěžovatele přešel namítané podstatné skutečnosti a omezil se prakticky výhradně na odkazy směrem k napadenému rozhodnutí správního orgánu.

[5] Stěžovatel konstatoval zcela nedostatečné posouzení možnosti udělení azylu podle § 14a zákona o azylu. Žalovaný i krajský soud dospěli ke stejnému závěru, podle něhož stěžovateli nehrozí v případě návratu do vlasti azylově relevantní újma. Žalovaný vycházel z nedostatečně zjištěného stavu věci. Situace v místě pobytu stěžovatele v zemi jeho původu je blízká válečné situaci a tato situace sama o sobě ve velké míře omezuje ochranu lidských práv a svobod. Ačkoliv poukázal na zcela konkrétní důvody, které jej vedly k obavě z návratu do vlasti, krajský soud i žalovaný se těmito námitkami vůbec nezabývali. Poukázal na to, že návratu do vlasti se obával zejména s ohledem na válečný stav v zemi původu a na obavy z dopadu tohoto stavu na jeho rodinu. Stěžovatel nesouhlasil s krajským soudem v tom, že by podložil své obavy nedostatečně. Poukázal na to, že ve většině případů osoba prchající před pronásledováním není schopna podložit svá vyjádření dokumentárními či jinými důkazy a dorazí pouze s nejnutnějšími osobními věcmi. Bylo tedy na žalovaném, aby ověřil skutečný stav věci.

[6] Stěžovatel pak poukázal na svou životní situaci, kdy jako novou skutečnost uvedl úmrtí své manželky a matky nezletilého dítěte; krajský soud rozsudkem sp. zn. 45 Az 29/2019 zrušil obdobné rozhodnutí žalovaného ve věci jeho nezletilého syna pro neúplně zjištěný skutkový stav věci a nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí; stěžovatel poukázal na to, že prozatím nemá uvedený rozsudek k dispozici. Nesouhlasil s tím, že krajský soud nespojil obě uvedené věci do společného řízení, neboť se podle něj jevil tento postup jako procesně vhodný. Uvedl, že by mohlo dojít k tomu, že nezletilé dítě pouze s jedním rodičem bude v České republice v postavení žadatele o mezinárodní ochranu a jeho otec bude nucen opustit území České republiky pod hrozbou vyhoštění.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti poukázal na to, že stěžovatel neuvedl, jakých nezákonných kroků, postupů, úkonů a úvah se měl správní orgán dopustit při vydání rozhodnutí. Není přitom na soudu, aby nahrazoval procesní aktivitu žalobce. Žalovaný pak nesouhlasil s námitkou stěžovatele, podle níž mu měla být udělena doplňková ochrana ve smyslu § 14a zákona o azylu, přičemž odkázal na obsah správního spisu, vydané správní rozhodnutí a napadený rozsudek.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti kterému je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 102 s. ř. s.)

[9] Vzhledem k tomu, že projednávaná věc je věcí mezinárodní ochrany, v souladu s § 104a s. ř. s. se dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, odmítl by ji jako nepřijatelnou. Pro vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“ vyložil.

pokračování

[10] Nejvyšší správní soud přesah vlastních zájmů stěžovatele neshledal. Kasační stížnost je nepřijatelná.

[11] Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o nepřijatelnosti odůvodněno. Přesto soud dále stručně uvede, proč věc stěžovatele nesplňuje podmínky přijatelnosti, resp. ani v dalším nepřesahuje jeho zájmy natolik, aby se jí soud podrobně věcně zabýval.

[12] Stěžovatel během správního řízení uvedl, že na území České republiky pobývá od roku 2007. Konstatoval, že do doby svého odjezdu z vlasti žil v malém rodinném domě se svou sestrou v Doněcké oblasti. Popřel, že by měl v zemi původu před svým odjezdem jakékoliv problémy; byl slušný a čestný člověk. Domníval se, že jej na území Ukrajiny nic dobrého nečeká a chtěl také to nejlepší pro svého syna. Rozhodl se proto společně s rodinou území země původu opustit. K dotazu, co mu hrozí v případě návratu na Ukrajinu, uvedl, že jej pošlou do války; na vojně zatím nebyl. Stěžovatel nebyl předvolán k nástupu do ukrajinské armády a nemá ani informace, že by k tomu mělo dojít. Poukázal na to, že v Doněcku byla dříve česká ambasáda, ale v současné době se tam již nenachází. K upozornění na to, že se v Kyjevě, Lvově nebo Charkově nachází zastoupení České republiky, uvedl, že by tam musel pobývat delší dobu a neví, kdo by živil jeho rodinu; navíc v těchto oblastech nikoho nezná a nic nemá. Stěžovatel dále k otázce ohledně dosavadního oprávnění pobývat na území České republiky konstatoval, že se dostali do finančních potíží a člověk, který jim vyřizoval doklady, někde zmizel. Stěžovatel pak potvrdil, že měl dluh na sociálním pojištění. K dotazu na plány do budoucnosti odpověděl, že chce zůstat v České republice, vychovat zde syna a žít zde. V České republice nemá kromě své matky žádné rodinné příslušníky a nemá zde ani jiné sociální vazby.

[13] Stěžovatel argumentací uplatněnou v žalobě i kasační stížnosti brojil obecně proti nedostatečnému a nesprávnému vypořádání věci. Žalovaný podle něj neposoudil dostatečně a aktuálně bezpečnostní situaci v zemi jeho původu. Nesouhlasil s tím, že krajský soud nespojil jeho řízení a řízení vedené s jeho nezletilým synem do jediného řízení; odkázal k tomu na nelehkou životní situaci, neboť zemřela jeho manželka.

[14] Nejvyšší správní soud k obecné námitce na nedostatečné posouzení věci taktéž v obecné rovině odpovídá, že krajský soud srozumitelným a přezkoumatelným způsobem vypořádal námitky stěžovatele uplatněné v žalobě. Část těchto námitek považoval za zcela obecné a neodpovídající žalobnímu bodu, jak je vymezen v § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Nejvyšší správní soud s krajským soudem souhlasí, že nelze toliko ve zcela obecné rovině odkázat na porušení „zásad správního řízení“. Nejvyšší správní soud pak opakovaně judikoval, že míra precizace stížních námitek předurčuje i to, jaké právní ochrany se stěžovateli u soudu dostane. Čím jsou námitky obecnější, tím obecněji je třeba je posuzovat. Není na místě, aby soud za stěžovatele „spekulativně domýšlel další argumenty či vybíral z reality skutečnosti, které žalobu podporují“ (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 - 78). Nejvyšší správní soud v tomto ohledu neshledal, že by krajský soud jakýmkoliv způsobem pochybil.

[15] K námitce týkající se nedostatečně zjištěného skutkového stavu kvůli neaktuálnosti některých informací o zemi původu Nejvyšší správní soud uvádí, že tato kasační námitka je formulována velmi obecně. Žalovaný má povinnost zjistit skutkový stav věci v rozsahu nezbytném pro posouzení dané konkrétní žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Podrobnost a zaměření shromažďovaných informací jsou tedy závislé na konkrétních okolnostech každého azylového příběhu. Stěžovatel neuvedl žádné okolnosti relevantní z hlediska mezinárodní ochrany, ke kterým by bylo nutné doplňovat konkrétně zaměřené informace. Pro posouzení jeho žádosti proto postačovaly obecné informace o zemi původu (srov. *a contrario* např. rozsudek

Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2017, č. j. 5 Azs 62/2016 - 87). Ze správního spisu je zjevné, že žalovaný vycházel při rozhodování z takových informací o politické a bezpečnostní situaci, jakož i o stavu dodržování lidských práv v zemi původu, které lze s ohledem na datum vydání žalobou napadeného rozhodnutí a na azylový příběh stěžovatele považovat za dostatečné a též za dostatečně aktuální; jak je již shora uvedeno, stěžovatel nspecifikoval blíže, v čem spatřoval neaktuálnost žalovaným využitých podkladů.

[16] K námitkám týkajícím se aktuální bezpečnostní situace na Ukrajině se Nejvyšší správní soud vyjádřil v nedávné judikatuře opakovaně, přičemž dospěl k závěru, že se nejedná o tzv. totální konflikt, jenž by dosahoval takové intenzity, že by byl každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2016, č. j. 2 Azs 67/2016 - 24, ze dne 24. 2. 2016, č. j. 6 Azs 267/2015 - 23, či usnesení ze dne 18. 9. 2015, č. j. 2 Azs 194/2015 - 28). Nejvyšší správní soud si je vědom složité bezpečnostní i ekonomické situace na Ukrajině, na kterou se stěžovatel z lidsky pochopitelných důvodů vrátit nechce – a to tím spíše, že je původem z východní Ukrajiny, konkrétně z Doněcké oblasti, tj. z té části země, kde se vnitřní konflikt geograficky ustálil. Na druhou stranu ovšem nelze přehlédnout, že zde intenzita konfliktu výrazně kolísá a že ve vztahu k objektivně rizikové oblasti, z níž stěžovatel pochází, existuje reálná, přiměřená, rozumná a smysluplná možnost vnitřního přesídlení, kterou stěžovatel nijak konkrétně nevyvrátil. Stěžovatel nepatří mezi zranitelné osoby; jde o dospělého, praceschopného muže středního věku, u něhož nelze předpokládat, že by nebyl schopen běžného života na Ukrajině v rámci vnitřního přesídlení, a to případně i společně se svým synem; k podmínkám aplikace možnosti vnitřního přesídlení srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 - 93, č. 1551/2008 Sb. NSS, a ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74.

[17] K obavám stěžovatele týkajícím se toho, že hovoří rusky a mohl by mít problémy při vyřizování dokladů na území Ukrajiny, které obecně uvedl během pohovoru, odkazuje stručně Nejvyšší správní soud na rozhodnutí, která se bezpečnostní situací rusky hovořícího obyvatelstva na Ukrajině věnují (např. usnesení ze dne 8. 3. 2018, č. j. 9 Azs 383/2017 - 23, nebo usnesení ze dne 7. 2. 2018, č. j. 6 Azs 378/2017 - 25).

[18] Další obavou stěžovatele v případě návratu do vlasti byla nutnost nastoupit do armády. Nejvyšší správní soud ve své ustálené rozhodovací praxi vychází z premisy, že branná povinnost je zcela legitimním požadavkem státu kladeným na jeho občany. Odmítání nástupu k výkonu vojenské služby nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu a rovněž není důvodem pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 - 49, ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 - 44, nebo usnesení ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015 - 31, ze dne 20. 4. 2016, č. j. 2 Azs 67/2016 - 24, či ze dne 25. 5. 2017, č. j. 10 Azs 79/2017 - 32). Obavy z pronásledování mohou pramenit z reálně projeveného politického nebo náboženského přesvědčení, což však v posuzované věci nenastalo, viz výše; stěžovatel uvedl, že v zemi původu nikdy neměl obtíže, byl slušný a čestný člověk.

[19] Nejvyšší správní soud se pak zabýval nesouhlasem stěžovatele s postupem krajského soudu, který nespojil řízení nyní vedené s řízením ve věci žádosti o mezinárodní ochranu jeho nezletilého syna. Ze správního a soudního spisu je zjevné, že žalovaný vedl řízení o udělení mezinárodní ochrany zvlášť se stěžovatelem a zvlášť s manželkou stěžovatele a jeho nezletilým

pokračování

synem. V průběhu řízení však manželka stěžovatele zemřela a stěžovatel proto požádal krajský soud o spojení věci pro jejich skutkovou souvislost.

[20] K otázce vzájemné provázanosti důvodů samostatných žádostí jednotlivých členů rodiny o udělení mezinárodní ochrany se kasační soud vyjádřil například ve svém rozsudku ze dne 31. 7. 2014, č. j. 5 Azs 20/2014 - 44, v němž uvedl, že „[u]stanovení § 12, příp. § 14a zákona o azylu se vždy vztahuje k osobní situaci jednotlivého žadatele. Každá žádost o udělení mezinárodní ochrany, a tedy i žádost rodinného příslušníka, musí být posouzena vždy individuálně, přičemž každý z rodinných příslušníků může tvrdit, a také i případně mít jiné důvody pro udělení mezinárodní ochrany.“ Podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany, se však posuzují jednotlivé žádosti individuálně. Platí přitom, že podle § 3 odst. 5 azylového zákona vede žalovaný společné řízení o udělení mezinárodní ochrany nezletilého dítěte a jednoho z rodičů (podal-li rodič, o jehož žádosti o udělení mezinárodní ochrany vede ministerstvo řízení, za své nezletilé dítě žádost o udělení mezinárodní ochrany), jako tomu bylo i v nyní projednávané věci. Na věci přitom nemohla nic změnit ani nastalá skutečnost, neboť žalovaný své povinnosti dostal a ke změně skutkových okolností došlo až v řízení před krajským soudem, který své rozhodnutí obě projednávané věci nespojit rádně odůvodnil tím, že se jedná o žaloby různých žalobců proti samostatným rozhodnutím žalovaného, přičemž oba žalobci byli i osobně v odlišné situaci (dospělý člověk žijící značnou část života v zemi původu a nezletilé dítě, které strávilo část života v České republice). Krajský soud k tomu dále poznamenal, že vedení samostatných řízení nemůže stěžovateli nijak uškodit, neboť by jej do doby rozhodnutí o žalobě ve věci jeho syna nebylo možno deportovat z území České republiky (za předpokladu, že o syna skutečně pečuje). Stěžovateli by nadto nebránilo nic v tom, aby podal novou žádost v případě, pokud by jeho synovi byla některá z forem mezinárodní ochrany udělena. Krajský soud tedy posoudil otázku v intencích shora uvedených judikатурních závěrů a Nejvyšší správní soud proto neshledal vady ani v tomto jeho postupu.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, proto ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

[22] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. června 2020

JUDr. Radan Malík
předseda senátu